

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi liikepankkilain 33 ja 34 §:n, postipankkilain 12 ja 13 §:n, säästöpankkilain 38 ja 39 §:n sekä osuuspankkilain 29 ja 30 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi liikepankkilakiin, postipankkilakiin, säästöpankkilakiin ja osuuspankkilakiin säännökset siitä, että avattaessa tiliä pankin on merkittävä tilin omistajan ja avaajan yksilöimiseksi tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan ja avaajan nimi tai toiminimi

sekä kotipaikka, luonnollisen henkilön osalta myös henkilötunnus. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, ehdotetaan vastaava merkintä tehtäväksi tästä henkilöstä.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1982 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Liikepankkilain (540/69) 33 §:n 2 momentin, postipankkilain (511/69) 12 §:n 2 momentin, säästöpankkilain (541/69) 38 §:n 2 momentin ja osuuspankkilain (542/69) 29 §:n 2 momentin mukaisesti mainittujen rahalaitosten talletuksesta antama vastakirja tai muu todistus on asetettava nimetylle henkilölle ja siinä tulee olla merkintä, että se voidaan siirtää ainoastaan nimetylle henkilölle. Liikepankkilain 34 §:n, postipankkilain 13 §:n, säästöpankkilain 39 §:n ja osuuspankkilain 30 §:n mukaisesti, jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettava vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty.

Mainittuja säännöksiä lukuun ottamatta pankkilaeissa on niukasti muita säännöksiä, jotka koskevat pankkitilin avaamista tai käyttöä. Tästä on ollut seurauksena, että vastakirjaan tai muuhun talletuksesta annettuun todistukseen on ollut mahdollista antaa vääriä tietoja. Pankit ovat pääasiallisesti käytännön kokemusten pohjalta luoneet menettelyohjeet asiassa. Yhtenäisen käytännön aikaansaamiseksi kaikissa rahalaitoksissa on rahalaitosten neuvottelukunta vuonna 1978 antanut suosituksen pankkitilin avaamisessa ja käytössä noudatettavasta menettelystä. Neuvottelukunnan suosituksen mukaan tiliä avattaessa on pankille ilmoitettava tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka. Jos tilin omistaja on rekisteröity

oikeushenkilö, on pankille esitettävä rekisterioite. Avattaessa tili toisen henkilön nimellä tai muulle kuin rekisteröidylle oikeushenkilölle, on tilin avaajan ilmoitettava itsestään mainitut tiedot. Pankin tulee henkilötunnuksen avulla tai muutoin varmistua varojen nostajan henkilöllisyydestä. Käyttöehto on annettava pankille kirjallisesti ja se on tilin omistajan allekirjoitettava.

Osuuskunnan säästökassojen tallettajien yksilöimiseksi on osuuskuntalain 3 lukuun vuoden 1980 lainmuutoksessa otettu säännös, jonka mukaan sekä talletuksesta annettuun vastakirjaan että tilikorttiin on otettava tallettajan jäsennumero osuuskunnassa.

Rahalaitosten neuvottelukunnan suositus, jota pankit ovat yleisesti noudattaneet, ei ole oikeudellisesti pankeja sitova. Näin ollen ei myöskään suosituksen noudattamatta jättämisestä ole oikeudellisia seuraamuksia. Suosituksen mukaisen menettelyn saamiseksi tarpeellisin osin laissa säännellyksi, selvyuden luomiseksi siihen, kuka on tilin todellinen avaaja, käyttäjä ja haltija, yhtenäisten tietojen saamiseksi pankin kaikista tilinomistajista sekä epäselvyyksien välttämiseksi pankkitilin avaamisen ja niiden käyttämisen yhteydessä, hallitus ehdottaa liikepankkilain 33 §:ään, postipankkilain 12 §:ään, säästöpankkilain 38 §:ään ja osuuspankkilain 29 §:ään lisättäväksi uuden 3 momentin. Ehdotetun säännöksen mukaan pankin velvollisuutena on aina merkitä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omista-

jan yksilöimiseksi tarvittavat tiedot, eli omistajan nimen tai toiminimen ja kotipaikan, luonnollisen henkilön osalta myös henkilötunnuksen.

Avattaessa tiliä toisen henkilön nimellä, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle ja säätiölle, jota ei merkitä rekisteriin tai jonka rekisteröinti on kesken, ehdotetaan edellä mainittuihin lainkohtiin säännöstä, jonka mukaan myös tilin avaajasta on merkittävä vastaavat tiedot. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, ehdotetaan, että siirron saajasta on tällöin tehtävä samanlainen merkintä.

Edelleen ehdotetaan, että mikäli tilin käyttämisestä tehdään tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, vastaavat tiedot tulisi merkitä myös tästä henkilöstä. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi liikepankkilain 34 §:ään, postipankkilain 13 §:ään, säästöpankkilain 39 §:ään ja osuuspankkilain 30 §:ään.

Ehdotuksen mukaan vastuu merkitsemisestä on pankeilla. Säännöksien noudattamatta jättämisestä aiheutuisi liikepankkilaisissa, säästöpankkilaisissa ja osuuspankkilaisissa säädetyt seura-

mukset. Pankeilta edellytetään ilman lain nimenomaista säännöstäkin asianmukaista varmistumista annettujen tietojen oikeellisuudesta, mikä voi tapahtua esim. henkilötodistuksen tai rekisteriotteen avulla.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Muutosehdotukset eivät tule aiheuttamaan valtiolle kustannuksia. Myöskään pankeille lainmuutokset eivät aiheuta mainittavia kustannuksia.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

liikepankkilain 33 ja 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 34 § sekä *lisätään* 33 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

33 §.

Avattaessa tiliä liikepankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tahi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

34 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 33 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan liikepankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

2.

Laki

postipankkilain 12 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun postipankkilain (511/69) 13 § sekä
lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

12 §

Avattaessa tiliä Postipankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tahi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

13 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan Postipankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .

3.

Laki

säästöpankkilain 38 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 39 § sekä
lisätään 38 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

38 §

Avattaessa tiliä säästöpankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tahi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

39 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 38 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan säästöpankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .

Laki**osuuspankkilain 29 ja 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 30 § sekä
lisätään 29 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

29 §

Avattaessa tiliä osuuspankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tahi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

30 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 29 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan osuuspankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 198 .

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

1.

Laki**liikepankkilain 33 ja 34 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 34 § sekä
lisätään 33 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***33 §.**

Avattaessa tiliä liikepankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tabi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

34 §.

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Tällainen ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan liikepankin suostumuksella.

34 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 33 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan liikepankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 198 .

Laki

postipankkilain 12 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun postipankkilain (511/69) 13 § sekä lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §.

Avattaessa tiliä Postipankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tabi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avajaista. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

13 §.

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Tällainen ehto, lukuun ottamatta tilinomistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan Postipankin suostumuksella.

13 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan Postipankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

3.

Laki**säästöpankkilain 38 ja 39 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 39 § sekä
lisätään 38 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***38 §**

Avattaessa tiliä säästöpankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tabi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avajaista. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

39 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Tällainen ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan säästöpankin suostumuksella.

39 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 38 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeutetuista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan säästöpankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .

4.

Laki

osuuspankkilain 29 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 30 § sekä
lisätään 29 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Avattaessa tiliä osuuspankin on merkittävä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotipaikka tai yhteisön tabi säätiön julkiseen rekisteriin merkitty toiminimi tai nimi ja kotipaikka. Avattaessa tili toisen henkilön nimelle, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle, jota ei ole merkitty julkiseen rekisteriin, vastaava merkintä on tehtävä myös tilin avaajasta. Kun pankille ilmoitetaan vastakirjan tai talletuksesta annetun todistuksen siirtämisestä toiselle henkilölle, siirron saajasta on tehtävä samanlainen merkintä.

30 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Tällainen ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeuteista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan osuuspankin suostumuksella.

30 §

Jos tilin käyttämisestä on tehty ehto, on talletuksesta annettavaan vastakirjaan tai muuhun todistukseen merkittävä, että ehto on tehty. Jos tilin käyttämisestä on tehty tilin käyttöön oikeutettua henkilöä koskeva ehto, on edellä 29 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä tästä henkilöstä. Ehto, lukuun ottamatta tilin omistajan määräyksiä tilin käyttöön oikeuteista, voidaan muuttaa tai peruuttaa ainoastaan osuuspankin suostumuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .